

Regionalfondens bidrag till landsbygdspolitiken

Slutrapport från Oxford Research

RAPPORTEN BESTÄLLD AV

Kunskap för ett bättre samhälle

Oxford Research tar fram kunskapsbaserade beslutsunderlag åt kunder i offentlig sektor.

Vi är specialister på samhällsvetenskapliga analyser, utvärderingar och strategier med fokus på två breda områden: regional utveckling och näringslivsutveckling samt välfärd.

Vi arbetar tvärvetenskapligt och kombinerar tre kompetenser: akademisk kunskap och metod, strategisk förståelse samt förmåga att kommunicera på ett effektivt och tydligt sätt.

Våra kunder finns framför allt inom offentlig sektor på lokal, regional, nationell, nordisk och europeisk nivå.

Oxford Research AB

Norrlandsgatan 11

111 43 Stockholm

Sweden

office@oxfordresearch.se

www.oxfordresearch.se

Rapport-nr: 0504

ISBN: 978-91-89730-96-0

Uppdragsgivare

Tillväxtverket

Projektteam

Thomas Westerberg

Roe Langaas

Maja von Beckerath

Henrietta Skarland

Oxford Researchs venndiagram symboliserar våra tre kärnkompetenser – akademisk kunskap och metod, strategisk förståelse samt kommunikation – som vi använder när vi tar fram kunskap för ett bättre samhälle.

Sammanfattning

Oxford Research har på uppdrag åt Tillväxtverket framarbetat ett kunskapsunderlag avseende Regionalfondens bidrag till genomförandet av målen i landsbygdspolitiken. Rapporten är beställd av Tillväxtverket. Analys och slutsatser i rapporten är författarens. Genom analys av beviljade regionalfondsprojekt och regionalfondsprogram samt intervjuer med företrädare för Tillväxtverkets programkontor och representanter för regionalt utvecklingsansvariga organisationer i programområdena kan kunskapsunderlaget sammanfattningsvis presenteras på följande sätt.

Regionalfondsprogrammen innehåller insatser som bidrar till landsbygdsutveckling, men saknar tydliga formuleringar om specifika åtgärder riktade till landsbygder. Programmen är brett utformade för att omfatta både urbana och rurala områden, vilket gör att landsbygdspektiven blir underförstått snarare än uttryckligt. En mer konkret analys av inomregionala skillnader och mer anpassade insatser för olika typer av landsbygder skulle kunna stärka landsbygdspektiven i programmen.

Det finns geografiska skillnader i hur programmen påverkar landsbygder. I regioner med stora landsbygdsområden, som norra Sverige, upplevs ett större genomslag än i storstadsregioner. Samtidigt visar analyser att landsbygdsprojekt ofta får mindre finansiering än projekt i urbana miljöer, vilket kan begränsa deras genomförande och effekt. Bristen på en enhetlig definition av landsbygder försvårar styrning och uppföljning av insatsernas faktiska bidrag till landsbygdsutveckling.

Tillväxtverket och regionerna har olika uppfattningar om fondens genomslag på landsbygder. Tillväxtverket anser att insatser bidrar till landsbygdsutveckling men kan inte belägga detta på grund av brist på specifika mål och uppföljningsverktyg. Regionerna ser vissa effekter men saknar tillgång till detaljerad data för kontinuerlig uppföljning.

Aktörer på landsbygder är ofta små och har begränsade resurser, vilket försvårar deras möjligheter att ta del av regionalfondsprogrammets finansiering. I kontrast till urbana områden, där större och mer resursstarka aktörer finns, har många aktörer i landsbygden svårare att navigera i ansökningsprocesser och att säkerställa den nödvändiga medfinansieringen. Detta skapar en ojämlik situation där landsbygden riskerar att få ett svagare genomslag i programmets genomförande.

Det finns även en utmaning i att landsbygdsrelevanta insatser inte alltid passar inom regionalfondsprogrammets regelverk. Exempelvis kan vissa branscher som är viktiga för landsbygder, såsom primärproduktion och skogsbruk, ha svårigheter att få stöd. En tydligare information om alternativa stödformer samt ökad flexibilitet i programmets utformning skulle kunna stärka landsbygdens deltagande.

Kunskapsunderlaget föreslår ett antal förbättringsåtgärder för att regionalfondsprogrammen ska bli mer inkluderande och skapa starkare och mer långsiktiga effekter för landsbygdsutvecklingen. Exempel på förbättringsåtgärder är:

- **Tydligare styrning och målsättning:** Integrera landsbygdsperspektiv i programstyrningen genom att införa specifika indikatorer och en fjärde hållbarhetsdimension för landsbygdsutveckling. Analysera och beskriv inomregionala skillnader tydligare för att säkerställa att insatser riktas rätt utifrån att landsbygder består av skilda landsbygdstyper.
- **Tydliggör rollerna avseende mobiliseringsarbetet:** Dialog mellan Tillväxtverket och regionalt utvecklingsansvariga organisationer kring vem som ansvarar för mobiliseringsarbetet är nödvändigt. Hos vem ligger ansvaret att mobilisera aktörer i landsbygder? Hos Tillväxtverket? Hos regionalt utvecklingsansvariga organisationer? Hos båda i samverkan?
- **Bättre finansiering:** Säkerställ en mer jämlik fördelning av medel där landsbygdsprojekt inte systematiskt får mindre finansiering än stadsprojekt. Inför en lägstanivå för investeringar i renodlade landsbygdsprojekt och stärk incitament för att prioritera insatser i glesa landsbygdsområden.
- **Förenklad ansökningsprocess:** Underlätta för små aktörer, såsom landsbygdskommuner och ideella föreningar, genom förenklade ansökningsprocesser och bättre informationsinsatser. Öka rådgivning och stöd till mindre aktörer för att stärka deras förutsättningar att söka och driva projekt.
- **Stärkt samverkan och uppföljning:** Förbättra samarbetet mellan Tillväxtverket och regionerna för att säkerställa en mer effektiv uppföljning av fondens effekter på landsbygder. Inför samordnade uppföljningsverktyg som kan ge en bättre bild av vilka aktörer och områden som faktiskt gynnas av programmen.
- **Utvecklade uppföljningsmetoder:** Inför en systematisk uppföljning med både kvantitativa och kvalitativa mätmetoder för att synliggöra landsbygdernas delaktighet i projekten. Utveckla digitala spårningsmetoder och självrapportering från projektaktörer för att förbättra den geografiska uppföljningen utan att skapa en administrativ börda.

Innehåll

1. Inledning	1
1.1 Regionalfonden ska bidra till hållbar utveckling – för hela landet	1
1.2 Landsbygdspolitikens mål och delmål.....	2
1.3 Om analysuppdraget.....	2
1.4 Rapportdisposition.....	3
2. Analys av regionalfondens bidrag till landsbygdspolitikern	4
2.1 Styr Regionalfonden mot landsbygdspolitikern?	4
2.2 <i>Får Regionalfonden genomslag på landsbygdsutveckling?</i>	8
2.3 <i>Vilken uppföljning görs av Regionalfonden ur ett landsbygdsperspektiv?</i>	15
2.4 <i>Vilka är utmaningarna med att beskriva regionalfondens bidrag till landsbygdspolitikern?</i>	16
3. Avslutande reflektioner och identifierade förbättringsområden.....	18
3.1 Styrning och mobilisering	19
3.2 Genomslag	20
3.3 Uppföljning	22
Appendix: metod och datakällor	24
Sammanfattad analysram	24
Dokumentstudier	27
Semistrukturerade intervjuer med programansvariga och regioner	28
Kvalitativ och kvantitativ analys av projektbanken	29
Kunskapsunderlagets validitet och reliabilitet	31

1. Inledning

1.1 Regionalfonden ska bidra till hållbar utveckling – för hela landet

Den europeiska regionala utvecklingsfonden (Regionalfonden) är ett av de viktigaste finansieringsinstrumenten inom EU:s sammanhållningspolitik. I Sverige förvaltas den av Tillväxtverket och syftar till att stärka regional ekonomi, arbetsmarknad, samt europeisk territoriell sammanhållning. Tillsammans med andra finansieringsinstrument, såsom Fonden för en rättvis omställning och Europeiska socialfonden, bidrar Regionalfonden till investeringar som främjar hållbar utveckling i hela landet.¹

Regionalfonden investerar 863 miljoner euro i olika temaområden. I programperioden 2021–2027 går investeringarna bland annat till Forskning och Innovation, Miljö och Klimat, samt Kompetensförsörjning.² Totalt fördelar Tillväxtverket cirka 8 miljarder kronor till projekt med målet att stärka hållbar tillväxt och sysselsättning.³ EU och den svenska regeringen har bestämt att Regionalfonden ska arbeta mot tre politiska mål:

1. Ett smartare Europa
2. Ett grönare Europa
3. Ett mer sammanlänkat Europa⁴

Förutom att stärka den regionala utvecklingspolitiken ska Regionalfonden bidra till landsbygdspolitiken. Regionalfonden är till viss del en finansieringskälla för insatser för landsbygdsutveckling och ska därigenom bidra till genomförandet av landsbygdspolitiken. Båda politikområdena delar liknande mål och utgångspunkter. Områdena utgår från sektorssamordning, flernivåsamverkan och geografiska perspektiv⁵.

För närvarande pågår en utredning, *SVESAM - Utredningen för Sveriges sammanhållna utveckling*, som undersöker möjligheten att slå samman regional- och landsbygdspolitiken. Denna fråga har blivit alltmer aktuell i takt med att politikområdena närmat sig varandra och en ny omställningspolitik vuxit fram, särskilt på EU-nivå. I ett bredare politiskt sammanhang speglar denna utveckling en pågående omvärdering av hur Sverige och övriga EU-länder bäst kan möta framtidens utmaningar. Framtidens regionala utvecklingspolitik och landsbygdspolitik behöver navigera i ett komplext landskap där lokala behov balanseras mot lokala, nationella, och globala prioriteringar.

---

¹ Europaparlamentet (2024). *Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf)*. [Europeiska regionala utvecklingsfonden \(Eruf\) | Faktablad om Europeiska unionen | Europaparlamentet](#).

² Tillväxtverket (u.å). *Regionalfonden*. [Regionalfonden - Tillväxtverket](#).

³ Tillväxtverket (u.å). *Regionalfonden*. [Regionalfonden - Tillväxtverket](#).

⁴ Tillväxtverket (u.å). *Mål och inriktning Regionalfonden*. [Mål och inriktning för Regionalfonden - Tillväxtverket](#).

⁵ SKR (2020). *Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030*. 2020/21:133, s. 7, 13–16.

1.2 Landsbygdspolitikens mål och delmål

Landsbygdspolitikens övergripande mål är en *livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd som leder till en långsiktigt hållbar utveckling i hela landet*. Politiken utgår från tre dimensioner av hållbar utveckling – ekonomisk, social och miljömässig. Baserat på detta har följande tre delmål formulerats:

- Landsbygdernas förmåga att ta till vara förutsättningarna för företagsamhet och sysselsättning är långsiktigt hållbar, samtidigt som miljömålen nås. Landsbygderna bidrar till en positiv utveckling av Sveriges ekonomi.
- Landsbygderna bidrar till att stärka Sveriges konkurrenskraft i en utveckling mot en cirkulär, biobaserad och fossilfri ekonomi och till ett hållbart nyttjande av naturresurserna samt till att relevanta miljö kvalitetsmål uppfylls.
- Likvärdiga förutsättningar för människor att arbeta, bo och leva i landsbygderna. Likvärdiga och jämställda förutsättningar för kvinnor och män att arbeta, bo och leva i landsbygderna bidrar till att skapa en attraktiv livsmiljö vilket är en grundläggande förutsättning för en hållbar utveckling.⁶

Den hållbara utvecklingen kräver aktiv medverkan från alla landets hörn, i denna utveckling spelar landsbygderna en nyckelroll. Områdena bidrar med energiförsörjning, livsmedelsproduktion, och innovativa lösningar på olika samhällsutmaningar. Därav måste landsbygdernas unika förutsättningar och potential tillvaratas och stärkas för att säkerställa hållbar utveckling i hela landet⁷. För att uppnå detta krävs samverkan mellan olika aktörer, och spelar Regionalfonden en central roll genom att tillföra ekonomiska resurser, nätverk och kunskap.

Tillväxtverket har enligt regleringsbrevet i uppdrag att årligen analysera och sammanfatta genomförandet av landsbygdspolitiken. Som en del av detta uppdrag har Tillväxtverket upphandlat detta kunskapsunderlag om Regionalfondens bidrag till genomförandet av målen i landsbygdspolitiken.

1.3 Om analysuppdraget

Tillväxtverket har upphandlat ett kunskapsunderlag om Regionalfondens bidrag till genomförandet av målen i landsbygdspolitiken. Denna rapport baseras på datainsamling och analys av flera aspekter utav programmets styrning och genomförande under den pågående programperioden (2021–2027).

Syftet med kunskapsunderlaget är fyrdelat. Första det första handlar det om att förstå hur landsbygder, och ett stad/landsbygd-perspektiv, är integrerat av styrningen av programmen (t.ex. i programdokumenten och hos programkontoren och strukturfondspartnerskapens arbete). För det andra handlar det om att förstå vilken uppföljning som redan görs av landsbygdsperspektiv (av programkontoren och regionerna i första hand). För det tredje handlar det om att göra en övergripande kartläggning av programmets genomslag på landsbygdsutveckling/landsbygdspolitiken. För det fjärde handlar det om att ge en samlad bild och rekommendationer om hur den befintliga uppföljningen kan utvecklas för att underlätta framtida rapporteringar och kunskapen om Regionalfondens bidrag till de

⁶ SKR (2020). *Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030*. 2020/21:133, s. 16.

⁷ SKR (2020). *Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030*. 2020/21:133, s. 16

landsbygdspolitiska målen. Med anledning av det relateras samtliga frågor till landsbygds- politikens delmål. Genom att lyfta in perspektiv som målgrupper, uppföljning av finansie- ring och liknande.

Rapporten syftar till att besvara ett antal frågor. Dessa frågor har vi valt att relatera till fyra områden: Styrning och mobilisering, Genomslag, Uppföljning, samt Utmaningar med att beskriva regionalfondens bidrag till genomförandet av landsbygdspolitiken.

- **STYRNING OCH MOBILISERING:** Kan man se i programdokumenten att partnerskapen/regionerna eller Tillväxtverket resonerar om olika behov, kapacitet och särdrag beroende på om målgrupper för finansiering/projekt befinner sig på landsbygder eller städer i programområdet? När utlysningarna aktörer på lokal nivå som är relevanta för landsbygderna? Hur kan man arbeta för att mobilisera?
- **GENOMSLAG:** Kan man följa hur mycket finansiering i programområdena som berör aktivitet/insats i landsbygder?
- **UPPFÖLJNING:** Görs det på de regionala programkontoren uppföljningar av tex utlysningar och hur de fördelar sig över regionen?
- **UTMANINGAR:** Vad är huvudsakliga utmaningarna med att beskriva regional- fondens bidrag till genomförandet av landsbygdspolitiken?

In vår datainsamling har vi utgått från Tillväxtverkets kommunindelning mellan stor- stadskommuner, blandade kommuner, och landsbygdskommuner⁸. Detta inkluderar föl- jande kommuntyper:

- (i) storstadskommuner,
- (ii) täta blandade kommuner,
- (iii) glesa blandade kommuner,
- (iv) tätortsnära landsbygdskommuner,
- (v) glesa landsbygdskommuner,
- (vi) mycket glesa landsbygdskommuner

Det innebär att begreppet landsbygdskommuner i den här rapporten avser grupperingen tätortsnära landsbygdskommuner, glesa landsbygdskommuner, och mycket glesa lands- bygdskommuner.

1.4 Rapportdisposition

I nästkommande kapitel (kapitel 2) presenteras analysen, med fokus på styrning och mo- bilisering, genomslag, uppföljning och reflektioner om utmaningar med att beskriva re- gionalfondens bidrag till genomförandet av landsbygdspolitiken. I kapitel 3 ger vi våra av- slutande reflektioner och presenterar identifierade förbättringsområden. En genomgående metodbeskrivning och vilka datakällor som använts under uppdraget presenteras i **Ap- pendix: metod och datakällor**.

⁸ Tillväxtverket (u.å). *Städer och landsbygder*. [Städer och landsbygder - Tillväxtverket](#)

2. Analys av regionalfondens bidrag till landsbygdspolitiken

I det här kapitlet redovisar vi resultatet av vår kartläggning om styrning och mobilisering, genomslag, uppföljning och utmaningarna med att beskriva Regionalfondens bidrag till landsbygdspolitiken. Resultaten bygger på intervjuer, dokumentstudier och analyser av projektbanken som vi genomfört inom uppdraget.

Vi har intervjuat programansvariga vid samtliga programkontor, en juridisk expert vid Tillväxtverket och genomfört sju gruppintervjuer med regionalt utvecklingsansvariga organisationer. I vår analys jämför vi, där det är relevant, resultaten mellan olika programområden.

2.1 Styr Regionalfonden mot landsbygdspolitiken?

Mobilisering är en del av styrningen. Representanter från i synnerhet regionalt utvecklingsansvariga organisationer anser att i och med att regionalfondsprogrammet inte har en uttryckt styrning mot de landsbygdspolitiska målen så har också mobiliseringen mot landsbygdsperspektiv inte heller varit i fokus. I nedanstående avsnitt behandlar vi löpande mobiliseringsfrågan som en del av styrningen.

2.1.1 Landsbygdsperspektiv är närvarande men samtidigt inte direkt uttalat

Vår datainsamling visar att landsbygdsperspektiv finns med och beaktas i regionalfondsprogrammen, men det finns samtidigt behov av att tydligare lyfta fram det i programdokumenten.

Flera av de vi intervjuat menar att det är svårt att diskutera Regionalfondens styrning mot landsbygdsutveckling och landsbygdspolitiska mål utan en gemensam och tydlig definition av vad landsbygder är. Detta framkommer både i intervjuerna med programansvariga och i gruppintervjuer med regionalt utvecklingsansvariga organisationer. Dessutom påpekar flera regionalt utvecklingsansvariga att det är svårt att beskriva fondens bidrag till landsbygdspolitiken eftersom programdokumenten styrs av smart specialisering snarare än av landsbygdspolitiken. Smart specialisering uppfattas av regionerna som mer inriktad på städer, även om det finns landsbygdsrelevanta exempel, som livsmedelssektorn.

I våra intervjuer och dokumentstudier ser vi att det saknas tydliga kopplingar mellan programdokumenten och landsbygdspolitiken eller dess mål. I dokumenten nämns landsbygd, städer, urban, rural och geografi framför allt i bakgrundsbeskrivningarna, där programområdenas geografiska utmaningar beskrivs. Där går det att läsa om behov, särdrag och kapacitet i både städer och på landsbygden, men dessa beskrivningar används inte som grund för att motivera vilka insatser som genomförs. Det finns inte heller någon analys av hur olika målgrupper påverkas beroende på var de befinner sig i programgeografin.

Landsbygdspolitikens delmål finns inte med i programdokumenten, och vi kan heller inte se någon tydlig koppling mellan dessa och de begrepp vi identifierat i dokumentstudierna.

Tabell 1 illustrerar hur olika sökord relaterar mot de åtta regionalfondsprogrammen.

Tabell.1 Redovisning av resultat från dokumentstudier.

Område	Landsbygd	Stad	Urban/Rural	Geografi/Territoriell	Skärgård	Miljö	Tillväxt	Social hållbarhet
Stockholm	Programmet beaktar	Fokus på stad	Omnämns	Träffar kopplat till geografiska utmaningar	En träff	Återkommer frekvent	Återkommer frekvent	Beaktas
Skåne-Blekinge	Programmet beaktar	Fokus på samspel mellan stad och landsbygd	Inga träffar	Se ovan	Inga träffar	Se ovan	Se ovan	Beaktas
Småland och öarna	Programmet beaktar	Se ovan	Omnämns	Se ovan	Se ovan	Se ovan	Se ovan	Beaktas
Västsverige	Programmet beaktar	Se ovan	Omnämns	Se ovan	Se ovan	Se ovan	Se ovan	Beaktas
Östra Mellansverige	Programmet beaktar	Se ovan	Omnämns	Se ovan	Se ovan	Se ovan	Se ovan	Beaktas
Norra Mellansverige	Programmet beaktar	Inga träffar	Inga träffar	Se ovan	Se ovan	Se ovan	Se ovan	Beaktas
Mellersta Norrland	Programmet beaktar	Inga träffar	Inga träffar	Se ovan	Se ovan	Se ovan	Se ovan	Beaktas
Övre Norrland	Programmet beaktar	Inga träffar	Inga träffar	Se ovan	Se ovan	Se ovan	Se ovan	Beaktas

Programansvariga vid Tillväxtverket menar att programdokumenten saknar tydliga kopplingar till landsbygdpolitiken, vilket innebär att landsbygdsperspektiv inte styr programmen. De påpekar också att insatser sällan motiveras utifrån städernas eller landsbygdernas specifika behov och särdrag, vilket leder till en svag integrering av territoriella perspektiv.

Det är svårt att skilja ut insatser som är specifikt riktade till landsbygder eftersom vissa programområden, exempelvis Övre Norrland, Mellersta Norrland och Småland och Öarna, till stor del består av landsbygder. I dessa områden blir hela programmet i praktiken riktat mot landsbygder. I andra områden, som Stockholm och Västsverige, där tyngdpunkten ligger på städerna, riktas insatserna till hela programområdet, vilket gör att de också sprids till landsbygdsområden. Detta gör det utmanande att analysera och diskutera styrning specifikt för landsbygder.

I flera intervjuer med programansvariga har det framkommit idéer om hur landsbygdsperspektiven kan förstärkas i programdokumenten. Ett exempel är att programkontoret i Småland och Öarna internt har föreslagit att en standardtext om landsbygdsperspektiven ska tas fram för att användas i utlysningar. Andra förslag handlar om att införa landsbygdsperspektiven som en fjärde hållbarhetsaspekt vid bedömning av projektansökningar och uppföljning.

Det finns också exempel på hur landsbygdsperspektiven redan har stärkts. Bland annat genom att personer med landsbygdsfokus ingår i styr- och förvaltningsgrupper, som Livsmedelsakademien i Skåne-Blekinge, eller genom att vissa programområden har särskilda tillägg för glesbygd. Dessa extra medel är till för att kompensera för gleshet, och är viktiga stöd för investeringar i regional utveckling. I förra programperioden utgjorde det drygt hälften av regionalstödet till de fyra nordligaste länen⁹.

En utmaning i genomförandet av programmet är att vissa landsbygdsrelevanta områden, som primärproduktion och skogsbruk, inte kan finansieras genom Regionalfonden. Samtidigt finns det en brist på information hos Tillväxtverket, regionerna och projektaktörer om alternativa finansieringsmöjligheter utanför de minimis-stöden. För att lösa detta behövs ökade informations- och kunskapshöjande insatser kring andra möjliga stödförordningar.

2.1.2 Små och få aktörer på landsbygder påverkar mobilisering

Våra intervjuer med programansvariga och regionerna visar att det görs insatser för att nå ut till aktörer i landsbygder, exempelvis genom informationsträffar och möten med kommuner. Arbetet är dock resurskrävande och upplevs inte alltid ge önskat resultat. Regionerna ansvarar för mobiliseringen men samarbetar nära med Tillväxtverket i alla programområden. Samtidigt är regionerna tveksamma till sitt ägarskap i frågan, särskilt när det gäller att engagera aktörer på landsbygder. De är även självkritiska till sina egna insatser för att nå ut till projektaktörer utanför städerna.

En av de största utmaningarna är bristen på projektaktörer med kapacitet att genomföra regionalfondsprojekt, vilket är ett generellt problem men särskilt påtagligt på landsbygder. Både Tillväxtverket och regionerna menar att aktörer i landsbygder och mindre kommuner saknar vana att söka finansiering från Regionalfonden. Detta beror på flera faktorer: bristande kunskap om fonden, administrativt och ekonomiskt krävande ansökningsprocesser

---

⁹ North Sweden (2020). *Budgeten för EU på plats*. [Budgeten för EU på plats! - North Sweden](#).

samt krav på medfinansiering. Många aktörer i landsbygder väljer istället att söka stöd genom andra program, som Leader och CAP.

Regionerna påpekar också att länsstyrelserna, som ofta ansvarar för landsbygdsfrågor på regional nivå, i princip är frånvarande i Regionalfonden. Ett sätt för mindre kommuner att delta i regionalfondsprojekt är att samarbeta med andra kommuner, exempelvis genom nätverk som R10 i Västerbotten-Norrbotten, eller genom att samverka under ledning av regionen.

En annan utmaning som regionerna lyfter är hållbarheten i landsbygdsprojekt. Den begränsade stödstrukturen på landsbygden gör dessa projekt särskilt sårbara när finansieringen upphör, vilket kan leda till att projekten inte får långsiktiga effekter.

Tillväxtverket framhåller att regionernas möjlighet att stödja landsbygdsutveckling på lång sikt varierar. Ett viktigt verktyg är 1:1-medlen, som kan hjälpa resurssvaga aktörer att delta i projekt. Dock skiljer sig tillgången till dessa medel stort mellan regioner, vilket skapar ojämlika förutsättningar för landsbygdsutveckling i landet. I vissa programområden används 1:1-medlen dessutom för att styra och följa upp territoriella perspektiv, vilket gör dem ännu viktigare för den regionala utvecklingen. Denna ojämna tillgång på medel gör att regionernas förmåga att stödja och utveckla landsbygder ser väldigt olika ut, vilket kan påverka landsbygders långsiktiga livskraft och utveckling.

2.2 Får Regionalfonden genomslag på landsbygdsutveckling?

2.2.1 Tillväxtverket och regionernas bild av genomslaget varierar

Tillväxtverket anser att Regionalfonden bidrar till landsbygdsutveckling men kan inte bevisa det, eftersom det saknas styrning, tydliga mål och uppföljning med fokus på landsbygder.

Regionerna ger två typer av svar som båda pekar på att fonden har ett visst genomslag, men eftersom ingen kontinuerlig uppföljning på territoriell nivå görs är det svårt att bekräfta effekterna. Antingen menar regionerna att en stor del av programområdet består av landsbygder, vilket gör att hela programmet automatiskt riktas dit, eller att insatserna är utformade för hela regionen och därmed även når landsbygdsområden.

2.2.2 Landsbygdskommuner som målgeografi

Inledningsvis har vi kartlagt hur stor del av varje programområde och län som utgörs av kommuntyperna (tätortsnära landsbygdskommuner, glesa landsbygdskommuner, och mycket glesa landsbygdskommuner) utifrån Tillväxtverkets kommunindelning. Vi har kompletterat denna kartläggning med data från Tillväxtverkets projektbank, och kartlagt projektens fördelning mellan olika kommuner utifrån kommuntyper. Nedan redovisar vi resultaten.

Fördelningen av kommuntyper per län efter mest förekommande kommuntyp i länet ser ut på följande vis.

Figur 1. Karta över fördelning av kommuntyper per län*

Fördelning av de mest representerade kommuntyperna per län

*Notera att Uppsala län, Örebro län, Östergötlands län respektive Skåne län är regioner där merparten av kommunerna har en jämn fördelning mellan täta blandade kommuner och tätortsnära landsbygdskommuner.

Det finns stora skillnader mellan fördelningen av kommuntyper i programområdena¹⁰. De kommuntyper (som är mest representerade) per län och programområde redovisas nedan.

Bland programområdena finns en bredd av kommuntyper representerade. De kommuntyper som är mest representerade (sett till antal) är:

- I programområdet Stockholm (bestående av Stockholm län) ingår framför allt Storstadskommuner.
- I Programområdet Östra Mellansverige (bestående av Uppsala län, Södermanlands län, Östergötlands län, Örebro län och Västmanlands län) ingår framför allt av Täta blandade kommuner och Tätortsnära landsbygdskommuner.
- I programområdet Småland med öarna (bestående av Jönköpings län, Kronobergs län, Kalmar län och Gotlands län) ingår framför allt Glesa landsbygdskommuner, Täta blandade kommuner och Tätortsnära landsbygdskommuner.
- I programområdet Sydsverige (Bestående av Skåne och Blekinge) ingår framför allt Glesa blandade kommuner, Täta blandade kommuner och Tätortsnära landsbygdskommuner
- I programområdet Västsverige (bestående av Hallands län och Västra Götalands län) ingår framför allt tätortsnära landsbygdskommuner.

¹⁰ Vi har utgått från Tillväxtverkets indelning av kommuntyper i kartläggningen. Tillväxtverket (u.å). *Städer och landsbygder. Städer och landsbygder - Tillväxtverket*. Indelningen innefattar: (i) storstadskommuner, (ii) täta blandade kommuner, (iii) glesa blandade kommuner, (iv) tätortsnära landsbygdskommuner, (v) glesa landsbygdskommuner, (vi) mycket glesa landsbygdskommuner.

- I programområdet Norra Mellansverige (bestående av Värmland, Dalarana och Gävleborg) ingår framför allt Tätortsnära landsbygdskommuner, Glesa landsbygdskommuner, Tåta blandade kommuner.
- I programområdet Mellersta Norrland (bestående av Västernorrland och Jämtlands län) ingår framför allt Glesa landsbygdskommuner.
- I programområdet Övrenorrland (bestående av Västerbottens län och Norrbottens län) ingår framför allt Mycket glesa landsbygdskommuner.

Av de 290 kommunerna är 148 landsbygdskommuner, dessa har en fördelning mellan alla programområden (NUTS II). Tätortsnära landsbygdskommuner finns i alla programområden. Glesa landsbygdskommuner finns i följande programområden:

- Östra Mellan Sverige
- Småland med öarna
- Sydsverige
- Västsverige
- Norra Mellansverige
- Mellersta Norrland
- Övre Norrland

Mycket glesa landsbygdskommuner finns endast i Norra Mellansverige, Mellersta Norrland och Övre Norrland.

Det finns totalt 116 blandade kommuner med fördelning mellan alla programområden. Det finns 26 Storstadskommuner, med fördelning på programområdena Stockholm, Sydsverige och Västsverige. Varav Stockholm är det län och programområde (NUTSII) som har en övervägande majoritet storstadskommuner.

Tabell 2. Redovisning av kommuntyper per programområde (NUTSII) och län

Programområde	Län	GBK*	GLK*	MGLK*	SK*	TBK*	TLK*	Totalt
Stockholm	Stockholms län				18	5	3	26
Östra Mellan Sverige	Uppsala län					4	4	8
	Södermanlands län		1			6	2	9
	Örebro län		2			5	5	12
	Östergötlands län		1			6	6	13
	Västmanlands län	1	1			7	1	10
Småland med öarna	Jönköpings län	1	4			6	2	13
	Kalmar län	3	2			2	5	12
	Kronobergs län					3	5	8
	Gotlands län		1					1
Sydsverige	Blekinge län	3	2					5
	Skåne län	2	4		5	11	11	33
Västsverige	Hallands län					2	4	6
	Västra Götalands län	12	10		3	9	15	49
Norra Mellansverige	Dalarnas län	1	2	2		3	7	15
	Värmlands län	1	6			7	2	16
	Gävleborgs län		5			3	2	10
Mellersta Norrland	Västernorrlands län		4			3		7
	Jämtlands län		5	1		1	1	8
Övre Norrland	Norrbottnens län	3	3	5		3		14
	Västerbottnens län	2		7		1	5	15

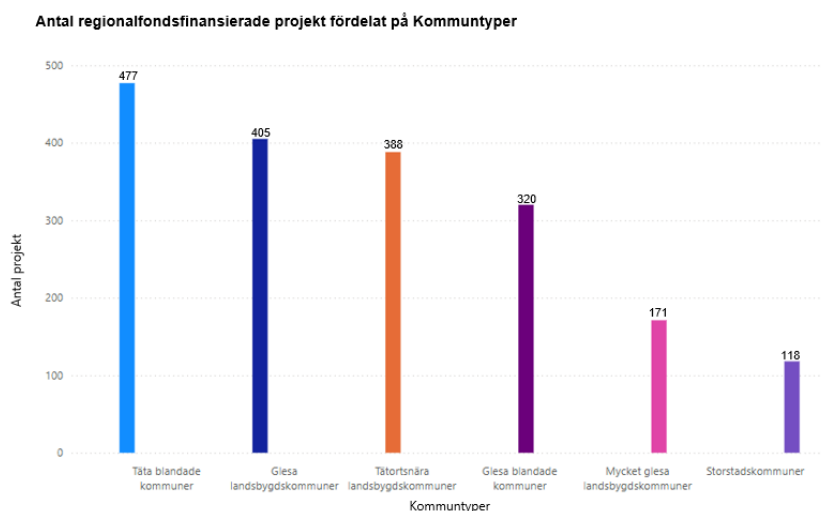

Totalt	29	53	15	26	87	80	290
---------------	----	----	----	----	----	----	-----

*GBK – glesa blandade kommuner, *GLK- glesa landsbygdskommuner, *MGLK- Mycket glesa landsbygdskommuner, *SK – Storstadskommuner, TBK- Täta blandade kommuner, *TLK- tätortsnära landsbygdskommuner

Vår kartläggning av projekten i projektbankens fördelning mellan olika kommuner utifrån kommuntyper visas i figur 2. Resultatet visar att landsbygdskommuner (framförallt tätortsnära landsbygdskommuner och gleasa landsbygdskommuner) i stor utsträckning är målgeografi för projekt.

Figur 2. Projekt fördelade på kommuntyper

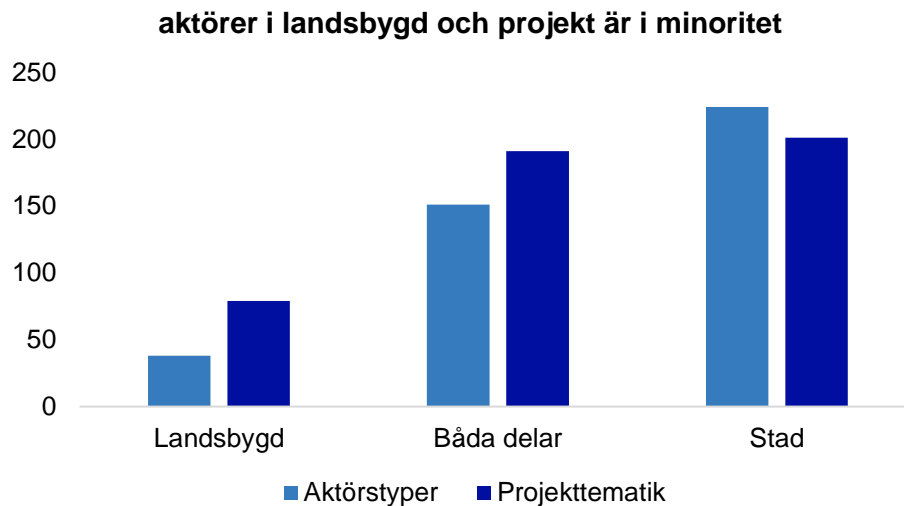
Stapeldiagrammet visar att den kommuntyp som återkommer flest gånger är tätta blandade kommuner **477 gånger** och gleasa landsbygdskommuner **405 gånger**. Tätortsnära landsbygdskommuner omnämns **388 gånger**, Gleasa blandade kommuner **320 gånger**, Mycket gleasa landsbygdskommuner **171 gånger**, Storstadskommuner **118 gånger**. Enligt antal omnämningar i projektbanken kan vi konstatera att landsbygdskommuner alltså i stor utsträckning är målgeografi för projekten. Det ska dock noteras att alla kommuner omfattas av projekt i projektbanken. Detta eftersom de sökande i regel väljer att de ska arbeta mot alla kommuner i länet/i programområdet. Resultatet visar inte heller vart insatserna genomförs utan endast vilka kommuner som omfattas av projekten. Detta på grund av att projektbanken inte inkluderar sådan data.

2.2.3 Aktörer i landsbygder och projekttematiker är i minoritet i Regionalfondens projektportfölj

Vi har analyserat Regionalfondens projektportfölj och granskat både aktörstyper och projektteman. Metoden för denna tematisering beskrivs i detalj i *Appendix: metod och datakällor*. Kortfattat har vi bedömt aktörstyper och projektteman utifrån hur sannolikt det är att de berör landsbygder eller städer. Denna bedömning baseras på vår egen kunskap om vilka aktörer och tematiska områden som är relevanta för landsbygder.

Vår analys visar att aktörer i landsbygder och landsbygdsteman finns representerade i Regionalfondens projektportfölj, men de utgör en minoritet. Figur 3 visar att 38 aktörer främst är verksamma på landsbygder, 224 aktörer är stadsbaserade och 151 aktörer verkar i både städer och på landsbygder. När det gäller projektteman har 79 projekt ett tydligt landsbygdsfokus, 201 projekt har ett tydligt stadsfokus och 191 projekt berör både städer och landsbygder.

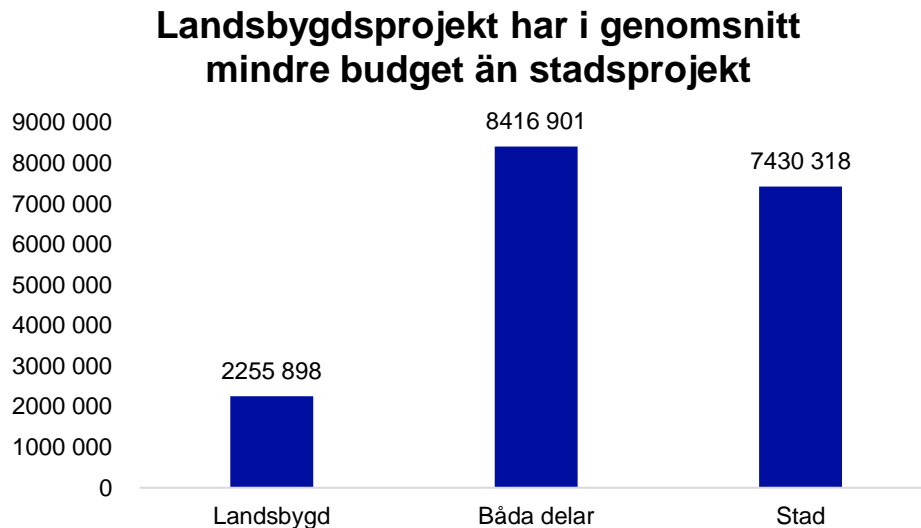
Figur 3. Stapeldiagram representation av aktörer i städer/landsbygder och tematik i regionalfondens projektportfölj

Förhållandet mellan städer och landsbygder är komplext och involverar en mängd olika aktörer. Bland de 38 aktörer i landsbygder finns tätortsnära, glesa, och mycket glesa landsbygdskommuner, aktörer inom affärs- och företagsutveckling kopplade till de gröna näringarna samt Skogsstyrelsen. Aktörerna återfinns i följande programområden Östra Mellansverige, Norra Mellansverige, Västsverige, Sydsverige, Mellersta Norrland och Övre Norrland. Stadsaktörerna består bland annat av storstadskommuner, science parks, högskolor, universitet och inkubatorer. De aktörer som verkar både i städer och på landsbygder inkluderar täta och glesa blandade kommuner, regioner, länsstyrelser och organisationer inom destinationsutveckling.

Även projektteman visar på en bred variation mellan stads- och landsbygdsvfokus. Bland de 79 projekten med tydligt landsbygdstema återfinns skogsbruk, jordbruk, livsmedel, teknik och infrastruktur – ofta kopplat till bredbandsutbyggnad i glesa områden – samt besöksnäring. Av de 201 projekt med tydligt stadstema handlar många om hållbar stadsutveckling, kapitaltillförsel, export och internationalisering av företag och produkter. De 191 projekt som berör både städer och landsbygder är ofta inriktade på att nå ut till alla kommuner i regionen, sprida stadsteman bredare eller genomföras i glesa områden men med fokus på stadsutveckling.

En analys av projektens finansiering visar att landsbygdsprojekt i genomsnitt har mindre budget än stadsprojekt och de projekt som omfattar både städer och landsbygder. Detta illustreras i Figur 4.

Figur 4. fördelande medel i kr per projekttyp

Diagrammet visar att finansiering av projekt i Regionalfonden, koncentreras till städer och områden som inkluderar både städer och landsbygder. Detta medan finansiering som går till projekt som riktas åt landsbygder är lägre.

2.3 Vilken uppföljning görs av Regionalfonden ur ett landsbygdsperspektiv?

2.3.1 Det finns ett glapp mellan de som har data och de som har i uppdrag att genomföra uppföljning

När det gäller uppföljning har regionerna både ett uppdrag och ett stort intresse av att följa hur medlen fördelas geografiskt, men de saknar den data och de verktyg som krävs. Tillväxtverket, däremot, har tillgång till data och de tekniska förutsättningarna, men har inte i uppdrag att genomföra geografisk uppföljning.

Tillväxtverket använder ERUF-barometern för uppföljning, ett verktyg som innehåller en kartfunktion som visar hur medel fördelas på länsnivå, men inte på kommunnivå. De programansvariga vi intervjuat anser att ERUF-barometern är för trubbig för att ge en tydlig bild av de geografiska och territoriella perspektiven i Regionalfondens genomförande.

Regionerna är missnöjda med den nuvarande uppföljningen och kritiska till Tillväxtverkets arbete på området, liksom till den bristande dialogen mellan Tillväxtverket och regionerna om uppföljningsfrågor. Regionerna efterfrågar löpande information om var projektägare och projektparter finns, samt var de företag som får stöd är lokaliserade. Särskilt intressant är möjligheten att följa företagen över tid och genomföra tidserieanalyser.

I vissa län har regionerna själva tagit initiativ till mer detaljerad uppföljning. I Västmanland används exempelvis Power BI för att följa upp projekt på kommunnivå. Vidare har vi i våra intervjuer tagit del av en rapport från Halland som analyserar hur medfinansiering har använts under föregående programperiod, uppdelat per kommun.

2.3.2 Utmaningar med att följa upp landsbygdsperspektiv

Regionerna upplever att det är svårt att följa upp och beskriva Regionalfondens bidrag till landsbygdsutveckling och de landsbygdspolitiska målen, eftersom programmet inte uttryckligen styr mot dessa. Uppföljningen beskrivs också som en balansgång – ju mer krav som ställs på projektaktörerna i form av redovisning och uppföljning, desto färre söker medel. Detta gäller särskilt för mindre aktörer på landsbygder.

Programansvariga lyfter ytterligare utmaningar med uppföljningen. En av dem är att sökande ofta anger att deras projekt riktar sig till alla kommuner i länet eller programområdet. Det gör det svårt att följa upp hur projekten faktiskt når ut geografiskt, eftersom det saknas kontrollmekanismer för att säkerställa att alla kommuner verkligen inkluderas. Dessutom kräver en detaljerad geografisk uppföljning betydande manuellt arbete, särskilt för att kartlägga var de stödmottagande företagen finns. En ytterligare utmaning är att stödbeloppen varierar mellan företag, vilket försvårar jämförelser.

Trots dessa svårigheter finns exempel på geografisk uppföljning. I Skåne-Blekinge har en portföljanalys genomförts för att kartlägga var företag som fått stöd är lokaliserade. Dessutom görs halvårsvisa portföljanalyser vid programkontoren, men dessa inkluderar för närvarande inte ett specifikt landsbygdsperspektiv.

2.4 Vilka är utmaningarna med att beskriva regionalfondens bidrag till landsbygdspolitiken?

Den samlade bilden är att regionalfondsprogrammen bidrar till att stärka landsbygder. Från intervjuer och dokumentanalys är det dock svårt att avgöra om insatserna varit de mest optimala, eftersom programmen inte har utformats, eller följs upp, specifikt utifrån landsbygdsperspektiv.

Informanterna anser att de breda formuleringarna i regionalfondsprogrammen, tillsammans med de övergripande målen i landsbygdspolitiken, gör det möjligt att koppla programmets insatser till landsbygdsutveckling. Flera insatser som genomförs inom programmet relaterar till landsbygdspolitikens mål om än omedvetet.

Samtidigt är det svårt för informanterna att avgöra vilken typ av insatser som varit de mest effektiva. Vår analys har granskat regionalfondens bidrag till landsbygdspolitiken utifrån vilka insatser som i efterhand visat sig passa in mot målen. Det betyder att regionalfonden har varit produktiv i sitt arbete, men att det saknas en tydlig styrning direkt mot landsbygdens behov.

För att säkerställa att insatserna verkligen möter landsbygders samlade behov hade det behövts en tydligare koppling mellan regionalfondsprogrammets programmering och de landsbygdspolitiska målen.

3. Avslutande reflektioner och identifierade förbättringsområden

Nedanstående kapitel börjar med våra allmänna reflektioner om hur landsbygder syns i regionalfondsprogrammen när det gäller styrning och mobilisering, genomslag och uppföljning. Vi sammanfattar också våra reflektioner avseende utmaningar med att beskriva regionalfondens bidrag till landsbygdsutveckling. Därefter går vi djupare in på områdena styrning och mobilisering, genomslag och uppföljning och presenterar våra förslag på hur landsbygdsperspektiven kan stärkas i genomförandet av regionalfonden.

Vi konstaterar att **landsbygdsperspektiv finns närvarande i samtliga åtta regionalfondsprogram**, även om det inte uttrycks explicit. Programmens insatser **bidrar till landsbygdsutveckling**, men det saknas tydliga formuleringar om insatser riktade specifikt till landsbygden.

Denna motsägelse beror sannolikt på att **regionalfondsprogrammets insatser är brett formulerade** och utformade för att vara **relevanta både i urbana och rurala miljöer**.

Vi anser att det inte är rimligt att förvänta sig att regionalfondsprogrammen ska vara direkt kopplade till **landsbygds politikens mål**, eftersom de har **andra utgångspunkter och målsättningar**. Däremot hade landsbygders roll kunnat förtydligas i programmen genom en **mer konkret analys av inomregionala skillnader** och genom att formulera insatser som är tydligt anpassade efter **landsbygders specifika behov**.

För att insatserna ska vara effektiva måste man också **ta hänsyn till att det finns olika typer av landsbygder**. Behoven i en **stadsnära landsbygd skiljer sig från behoven i glesa landsbygdskommuner**. Idag används begreppen **stad och landsbygd** i regionalfondsprogrammets analyser, men de är ofta generella. För att uppnå **territoriell styrning** anser vi att det är viktigt att **tydligt beskriva de specifika utmaningar som olika delar av en region står inför och formulera insatser som svarar mot dessa behov**.

Vi konstaterar att även om regionalfondsprogrammet **möjliggör landsbygdsutveckling**, återstår många frågor kring **hur insatserna ska genomföras i praktiken** av aktörer på landsbygder.

Till skillnad från städer, där det finns **många och resursstarka aktörer**, är aktörerna på landsbygder ofta **färre och har mer begränsade resurser**. Detta kan påverka deras förmåga att **ta del av och genomföra insatserna** på ett effektivt sätt.

Vi bedömer att **Tillväxtverket och regionerna har delvis olika uppfattningar om Regionalfondens genomslag på landsbygder**. Tillväxtverket anser att fonden bidrar till **landsbygdsutveckling**, men kan inte belägga detta eftersom det saknas **styrning, direkta mål och specifik uppföljning** med fokus på landsbygden. Regionerna bekräftar att det finns ett visst **genomslag**, men eftersom **ingen territoriell uppföljning genomförs kontinuerligt**, är det svårt att säkerställa effekterna.

Vår kartläggning av **landsbygdskommunernas närvaro i programområdena** visar att **148 kommuner klassas som landsbygdskommuner**, där tätortsnära landsbygdskommuner återfinns i samtliga programområden, medan **mycket glesa landsbygdskommuner**

endast finns i Norra Mellansverige, Mellersta Norrland och Övre Norrland. Den största andelen projekt sker dock i **täta blandade kommuner och glesa landsbygdskommuner.**

Trots att landsbygdskommuner (tätortsnära landsbygdskommuner, glesa landsbygdskommuner, och mycket glesa landsbygdskommuner) ofta inkluderas i programmen är vår bedömning att **aktörer i landsbygder och tematiska områden kopplade till landsbygder är i minoritet.** Endast **38 aktörer har tydlig koppling till landsbygder,** medan **224 är stadsaktörer och 151 har både stads- och landsbygdsperspektiv.** Bland projekten har **79 ett tydligt landsbygdstema, medan 201 är stadsteman och 191 har inslag av båda.**

Vid analys av projektens finansiering framgår att **landsbygdsprojekt i genomsnitt får mindre finansiering än stadsprojekt.** De största investeringarna görs i projekt som har både stad- och landsbygdstematik, medan de projekt som riktas mot landsbygder har lägre budgetar.

Det finns en tydlig brist på samordning mellan Tillväxtverket och regionerna när det gäller uppföljning av Regionalfondens geografiska fördelning av medel.

- **Regionerna har uppdraget att följa upp, men saknar data och verktyg.**
- **Tillväxtverket har data och tekniska möjligheter, men inte uppdraget att genomföra geografisk uppföljning.**

Tillväxtverket använder **ERUF-barometern** för uppföljning, men detta verktyg anses vara **för trubbig** för att fånga detaljerade geografiska perspektiv, särskilt på kommunnivå. Regionerna är **missnöjda med uppföljningen** och efterfrågar **mer detaljerade data om var projektägare, projektparter och stödmottagande företag finns.** Några enskilda regioner, som **Västmanland och Halland,** har tagit egna initiativ och skapat kommunbaserad uppföljning med hjälp av exempelvis **Power BI** och regionala rapporter om medfinansiering.

3.1 Styrning och mobilisering

Regionalfondens bidrag till landsbygdsutveckling är svår att följa upp och saknar en tydlig styrning mot landsbygdspolitiska mål. Det finns en **avsaknad av explicita kopplingar till landsbygdspolitiken i programdokumenten,** vilket gör det svårt att mäta hur insatser påverkar landsbygder.

Samtidigt visar datainsamlingen att **landsbygdsperspektiv finns representerat,** men det saknas en enhetlig definition av vad som räknas som landsbygder. **Smart specialisering** är den styrande logiken i programmen, och den upplevs i stor utsträckning fokusera på urbana områden, även om det finns exempel på landsbygdsrelevanta specialiseringar, som livsmedel.

Det finns också **regionala skillnader i hur landsbygdsperspektiv hanteras.** I vissa regioner, som **Övre Norrland och Mellersta Norrland,** där en stor del av programområdet är landsbygder, riktas hela programmet naturligt mot dessa områden. I andra regioner, som **Stockholm och Västsverige,** dominerar stadsutveckling. Eftersom många insatser riktas

till hela programområdet, sprids de även till landsbygdsområden, men det är svårt att särskilja landsbygds-specifika insatser från mer generella insatser.

3.1.1 Få och små aktörer på landsbygder gör det svårt att mobilisera projekt

Små kommuner och ideella föreningar saknar ofta administrativ och ekonomisk kapacitet att söka finansiering från Regionalfonden. Många aktörer i landsbygder söker sig istället till andra stödformer, såsom **Leader-programmet och CAP (gemensamma jordbrukspolitiken)**.

3.1.2 Regionalfonden tillåter inte stöd till vissa landsbygds-specifika områden

Vi konstaterar att vissa områden vanligt förekommande i landsbygder saknar möjlighet till stöd i regionalfondsprogrammen. Exempelvis **primärproduktion och skogsbruk**, vilket gör att vissa aktörer i landsbygder inte kan ta del av finansieringen. Samtidigt är vår bedömning att det finns ett **informationsunderskott** hos Tillväxtverket, regionalt utvecklingsansvariga organisationer och projektaktörerna kring alternativa stödmöjligheter.

3.1.3 Hållbarheten i landsbygdsprojekt är en utmaning

En utmaning är att **regionalfondsprogrammets stöd blir avgörande för aktörer i landsbygdernas utveckling**. När projektfinsieringen upphör saknas ofta **långsiktiga stödstrukturer**, vilket gör att landsbygdsprojekt blir särskilt sårbara. Detta gäller framför allt projekt som drivs av **aktörer i landsbygd**, som generellt har **färre resurser och svagare ekonomiska förutsättningar** jämfört med aktörer i urbana miljöer. Till det kan tilläggas de skillnader som finns i **tillgång till 1:1-medel** (regional medfinansiering) mellan regioner skapar **ojämlika förutsättningar** för landsbygdsutveckling.

3.1.4 Förslag på förbättringar för att stärka styrning mot landsbygdsperspektiv i regionalfondsprogrammen

Vår bedömning kring vad som krävs för att stärka styrningen mot landsbygdsperspektiv i regionalfondsprogrammen relaterar mot den samlade bild som ges av programkontoren.

Vi bedömer det som nödvändigt att stärka landsbygdsperspektivens synlighet kring i programgenomförandet. Styrningen bör kraftsamla kring hur projektinsatserna kan härledas till landsbygdens utveckling. Exempelvis genom att utveckla en **standardtext i utlysningar** för att säkerställa att landsbygdsperspektiv inkluderas eller att införa landsbygdsperspektiv som **en fjärde hållbarhetsdimension** (utöver ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet).

3.2 Genomslag

3.2.1 Programgeografin påverkar det upplevda resultatet

Vi konstaterar att **geografin påverkar hur programmets resultat upplevs**. I regioner som **Övre Norrland och Mellersta Norrland**, där större delen av programgeografin består

av landsbygder, upplevs regionalfondsprogrammen ha haft ett tydligare genomslag på landsbygder. Detta skiljer sig från exempelvis **Stockholm och Västsverige**, där genomslaget bedöms mer neutralt.

3.2.2 Brett formulerade mål möjliggör att landsbygdsperspektiv passar in

Det är svårt att avgöra **hur insatserna inom programmen bidragit till de landsbygdspolitiska målen**, eftersom de aldrig varit utformade med det syftet. Däremot kan vissa projekter resultat ändå kopplas till landsbygds målen, vilket beror på att dessa mål är **brett formulerade**.

En viktig orsak till att landsbygdsperspektiv är **mindre framträdande i regionalfondsprogrammen** är deras **fokus på smart specialisering**. Många av dessa projekt är beroende av aktörer som främst finns i **urbana områden**, vilket gör att projekt med ett tydligt landsbygdsperspektiv är **svagt representerade** i programmen. Samtidigt omfattar de urbana projekten ofta **bredare tematik och fler aktörer**, vilket ger dem större genomslag.

3.2.3 Förslag för att stärka genomförandet av ett landsbygdsinkluderande regionalfondsprogram

För att säkerställa att regionalfondsprogrammen **ger ett starkare genomslag på landsbygder** och att stödet används mer effektivt, behövs förbättringar inom **styrning, uppföljning, finansiering och aktörssamverkan**. Vi bedömer att det krävs en **tydligare styrning och mål för landsbygdsutveckling** där **specifika mål och indikatorer** för landsbygder behövs i programstyrningen.

Vi anser också att det behöver säkerställas att **landsbygdsperspektiv integreras i alla programområden**, inte bara genom generella insatser. Samt utveckla riktlinjer för **hur insatser riktade mot hela regioner ska säkerställa att även landsbygder gynnas**.

Vi föreslår också en jämnare finansieringsfördelning behövs så att **landsbygdsprojekt inte systematiskt får lägre finansiering** än stadsprojekt. Som tillägg till det skulle en **lägsta nivå för investeringar i renodlade landsbygdsprojekt** kunna införas. **Stärk incitamenten** för att **prioritera projekt som stärker glesa landsbygdsområden**, exempelvis genom riktade finansieringsmöjligheter.

För att stärka mobiliseringen av aktörer på landsbygder föreslår vi att ansökningsprocessen underlättas för aktörer i landsbygder, som ofta har mindre administrativ kapacitet än stadsaktörer. Öka informationen och rådgivningen till **mindre kommuner och ideella aktörer** för att stärka deras möjligheter att söka finansiering. Utveckla **partnerskap mellan städer och landsbygder** där projekt integrerar båda perspektiven på lika villkor.

Vi ser också behov av att **förbättra dialogen mellan Tillväxtverket och regionerna** för att skapa en gemensam förståelse av genomslaget på landsbygder. Exempelvis genom att Tillväxtverket tillhandahåller **bättre data och analysstöd** till regionalt utvecklingsansvariga organisationer för att de själva ska kunna följa upp insatser på kommunnivå.

För att stärka genomslaget av regionalfondsprogrammen för landsbygder föreslår vi också att samverka mellan **Regionalfonden och andra landsbygdsstöd**, såsom Leader och CAP stärks, för att säkerställa att insatserna kompletterar varandra.

3.3 Uppföljning

Mer **resurser** behöver läggas på **uppföljningen** av regionalfondsprogrammen för att bättre spegla **landsbygdsperspektiv**. Samtidigt finns **praktiska utmaningar**, eftersom en mer omfattande **uppföljning** är **resurskrävande**. Det behövs **effektivare metoder** för att mäta hur stor del av **stödet** som faktiskt når **landsbygder**, utan att det innebär en ökad **administrativ börda** för **projektaktörerna**.

En **detaljerad geografisk uppföljning** är viktig men kräver mycket **resurser**, vilket gör det nödvändigt att hitta en **balans** mellan **noggrannhet** och **genomförbarhet**. För att tydligare synliggöra **landsbygdsperspektiv** i programmens **genomförande** bör **portföljanalyser** och andra **uppföljningsmetoder utvecklas och anpassas**. Genom att **effektivisera uppföljningen** kan man bättre säkerställa att **regionalfondsprogrammen** bidrar till en **hållbar och långsiktig utveckling** även i **landsbygdsområden**.

3.3.1 Svårt att beskriva regionalfondens bidrag till landsbygdsutveckling

Vi anser att det är svårt att följa upp och beskriva regionalfondens bidrag till landsbygdsutveckling. En central orsak är att programmet inte explicit styr mot landsbygdspolitiska mål, vilket gör det svårt att mäta dess effekter på landsbygder. Bristen på kriterier, mål och indikatorer kopplade till landsbygder gör förutsättningarna att fånga landsbygdsperspektiv bland de projekt som genomförs i programmen små.

Landsbygdsperspektiv ingår inte i befintliga uppföljningsmodeller – Exempelvis görs portföljanalyser vid programkontoren varje halvår, men de inkluderar inte ett specifikt landsbygdsperspektiv

Samtidigt är uppföljningen en balansgång – ju mer krav som ställs på projektaktörerna i form av redovisning och uppföljning, desto färre aktörer väljer att söka finansiering. Detta gäller särskilt mindre aktörer på landsbygder, som ofta har begränsade resurser för administration.

3.3.2 Projektens geografiska mål är breda och uppföljningen i huvudsak kvantitativ

Vi konstaterar att sökande väljer ofta att arbeta i **alla kommuner i ett programområde**, men det saknas kontrollmekanismer för att säkerställa att insatserna faktiskt når ut till hela regionen.

Uppföljningen bedömer vi bygger främst på **kvantitativa mått**, vilket begränsar möjligheten att synliggöra programmets bidrag till landsbygder. För att få en mer heltäckande bild anser vi att en **kvalitativ ansats** behövs. Det skulle innebära att man inte bara granskar **antal projekt, projektägarnas lokalisering och projektens resultat**, utan även exempelvis beaktar:

- **Hur aktörer i landsbygder upplever sitt mervärde av att delta i projekten.**
- **Hur resultaten från projekten sprids och används i landsbygder.**

Ett ensidigt fokus på kvantitativa mått, exempelvis **var projektägaren är baserad**, kan leda till att projektens faktiska bidrag till landsbygder **osynliggörs**, eftersom många projektägare finns i urbana miljöer.

Samtidigt ska det konstateras att **geografisk uppföljning är resurskrävande**. Att spåra exakt **var stödet hamnar kräver mycket manuellt arbete**, och omfattningen av stödet skiljer sig också åt mellan olika aktörer vilket ytterligare bidrar till merarbete.

Trots utmaningarna finns vissa exempel där **uppföljning av den geografiska spridningen** har genomförts, som i **Skåne-Blekinge**, där en portföljanalys har kartlagt var de stödmotagande företagen är lokaliserade.

3.3.3 Förslag för att stärka uppföljningen av landsbygdsutveckling i regionalfondsprogrammen

För att förbättra uppföljningen av landsbygdsutvecklingen inom Regionalfonden bedömer vi att enklare och mer **systematiska metoder** med både kvantitativa och kvalitativa metoder behöver utvecklas, där exempelvis **digital spårning** eller **enklare självrapportering från projekten** kan ge bättre insyn i hur stödet fördelas.

Vi föreslår också att **samarbetet mellan Tillväxtverket och regionerna bör ses över** för att säkerställa en mer **effektiv uppföljning av fondens effekter på landsbygder**. Exempelvis genom **samordnade uppföljningsverktyg** som kan ge en bättre bild av vilka aktörer och områden som faktiskt gynnas av programmen.

Appendix: metod och datakällor

I detta appendix beskriver vi det analytiska ramverk som styr vår datainsamling, analys och rapportstruktur. Vi går igenom de metoder vi använt för att samla in data och avslutar med en diskussion om studiens trovärdighet, det vill säga dess validitet och tillförlitlighet.

Sammanfattad analysram

I denna del presenterar vi vår analysram, som bygger på fem analysfrågor från förfrågningsunderlaget, samt operationaliserande frågor, metodologi och datakällor. Nedan sammanfattar vi hur vi metodologiskt har hanterat varje analysfråga i förfrågningsunderlaget.

Analysramen tydliggör vilket område – styrning och mobilisering, uppföljning, genomslag, eller utmaningar – som analysfrågorna är kopplade till, samt vilken data som används för att besvara dem.

Styrning och mobilisering

Analysfråga 1

Kan man se i programdokumenten att partnerskapen/regionerna eller Tillväxtverket resonerar om olika behov, kapacitet och särdrag beroende på om målgrupper för finansiering/projekt befinner sig på landsbygder eller städer i programområdet?

Operationaliserande frågor

Hur resonerar programansvariga och representanter för de regionalt utvecklingsansvariga organisationerna (nedan aktörstyperna) om *behov* kopplat till målgrupper/projekt på landsbygder?

Hur resonerar aktörstyperna om *kapacitet* och *särdrag* kopplat till målgrupper/projekt på landsbygder?

Metodologi och datakällor

Datainsamlingen för denna analysfråga består av tre typer. Den första är dokumentstudier av programdokumenteten för de åtta regionala programmen, i form av sökningar på nyckelorden

- landsbygd,
- stad,
- urban,
- rural,
- geografi
- territoriell,

- målgrupper
- miljö,
- tillväxt,
- social hållbarhet
- skärgård

Därefter genomförs kvalitativ analys av territoriella resonemang och målen i landsbygdspolitiken.

Den andra är 8 kompletterande intervjuer med Tillväxtverkets programansvariga för att fånga mer djupgående resonemang om huruvida och hur specifika behov, kapacitet och särdrag kopplat till målen i landsbygdspolitiken beaktas i strukturfondspartnerskapens arbete.

Den tredje är 7 gruppintervjuer med representanter för regionalt utvecklingsansvariga organisationer (21 regioner), fördelat på respektive programområde. Syftet med intervjuerna är att fånga mer djupgående resonemang om hur målgruppsperspektiv beaktar stad/landsbygd utifrån behov, kapacitet och särdrag. Vår målbild var att genomföra 8 gruppintervjuer men regionerna i norra Mellansverige besvarade inte vår förfrågan om att delta.

Analysfråga 2

Når utlysningarna aktörer på lokal nivå som är relevanta för landsbygderna? Hur kan man arbeta för att mobilisera?

Operationaliserande frågor

I vilken utsträckning är aktörer (projektägare och projektpartners) relevanta för landsbygden involverade i beviljade projekt?

Vilka utmaningar/möjligheter ser de programansvariga resp. De 21 RUA med att mobilisera aktörer som är relevanta för landsbygderna? Vilka hinder finns?

Metodologi och datakällor

8 intervjuer med Tillväxtverkets programansvariga på programkontoren för att fördjupa bilden av vilka aktiviteter och insatser som berör landsbygder i geografin och hur det relaterar till landsbygdspolitikens mål.

7 gruppintervjuer med representanter för regionalt utvecklingsansvariga organisationer kan ge kompletterande information om vilka aktiviteter och insatser som berör landsbygder i geografin och hur det relaterar till landsbygdspolitikens mål.

Genomslag

Analysfråga 3

Kan man följa hur mycket finansiering i programområdena som berör aktivitet/insats i landsbygder?

Operationaliserande frågor

I vilken utsträckning delas medel ut till projekt som rör landsbygdskommuner?

I vilken utsträckning delas medel ut till aktörer som berör tematiker som är relevanta för landsbygden?

Metodologi och datakällor

Kvalitativ och kvantitativ analys av Tillväxtverkets projektbank som relateras mot data om hur stor del av varje programområde som utgörs av landsbygd utifrån Tillväxtverkets kommunindelning.

Analys av projektbanken görs av projekten utifrån deras representation sett till:

- (i) Olika kommuner utifrån kommuntyper och
- (ii) Olika tematiker utifrån hur sannolika dessa är att beröra landsbygd.

Vi genomför kopplat till (ii) ovan en kvalitativ tematisk analys av projektbanken kopplat till stads och landsbygdstematik.

Vi hade som mål att analysera tematiken utifrån landsbygdspolitikens tre delmål. Men eftersom programmen eller projekten inte är framskrivna med dessa som grund bedömde vi att det skulle bli en för subjektiv bedömning av projekten om vi genomförde analysen med grund i detta. Vi hade även som mål att genomföra jämförande analyser mellan dels olika län (NUTS III), dels olika programområden (NUTS II), dels olika politiska respektive specifika mål. Dock inkluderas i regel alla kommuner, i län och programområden i projekten, därav var det inte relevant att genomföra den analysen.

8 intervjuer med Tillväxtverkets programansvariga på programkontoren för att fördjupa bilden av vilka aktiviteter och insatser som berör landsbygder i geografin och hur det relaterar till landsbygdspolitikens mål.

Uppföljning

Analysfråga 4

Görs det på de regionala programkontoren uppföljningar av till exempel utlysningar och hur de fördelar sig över regionen?

Operationaliserande frågor

I vilken utsträckning fångar uppföljningen hur utlysningar fördelar sig geografiskt?

Vilka förutsättningar finns för geografisk uppföljning?

Vilka brister och möjligheter finns med den nuvarande uppföljning kopplat till målen i landsbygdspolitiken?

Metodologi och datakällor

Dokumentstudier av befintliga geografiska uppföljningar för att kartlägga i vilken utsträckning uppföljning görs och om de beaktar målen i landsbygdspolitiken om tillväxt, miljö och social hållbarhet.

8 intervjuer med Tillväxtverkets programansvariga på programkontoren för att få fördjupad information om den befintliga uppföljningen, i vilken utsträckning den fångar hur utlysningar fördelar sig geografiskt samt vilken geografisk uppföljning som är möjlig. Intervjuerna berör även brister och möjligheter med den nuvarande uppföljning kopplat till målen i landsbygdspolitiken.

7 gruppintervjuer representanter för regionalt utvecklingsansvariga organisationer kan ge kompletterande information om hur regionerna följer upp på Regionalfondsprojekten.

Slutsatser och rekommendationer

Analysfråga 5

Vad är huvudsakliga utmaningarna med att beskriva regionalfondens bidrag till genomförandet av landsbygdspolitiken?

Operationaliserande frågor

Inga operationaliserande frågor formulerades

Metodologi och datakällor

Syntes, slutsatser och rekommendationer utifrån den samlade datainsamlingen och analysen enligt ovan.

Dokumentstudier

Inom ramen för uppdraget har Oxford Research genomfört dokumentstudier som fokuserat på de åtta regionalfondsprogrammets programdokument. Studierna ägde rum mellan 6 januari 2025 till den 13 februari 2025. För vart och ett av de åtta programdokumenten har vi sökt på sökord som vi i dialog med Tillväxtverket fastställt.

Sökorden är menade att fånga upp hela eller delar av landsbygdsperspektivet samt de landsbygdspolitiska målen i programdokumenten. Dokument studierna genomfördes systematiskt och för varje sökord noterades de träffar som kunde kopplas till landsbygdsperspektiv samt de landsbygdspolitiska målen. Datainsamlingen har sammanställts i en Excel fil, i vilken vi inkluderade träffen och noterade vart i programdokumenten som träffarna fanns.

Orden vi sökt på i programdokumenten är:

- Landsbygd
- Stad
- Urban
- Rural
- Geografi
- Territoriell
- Målgrupper
- Skärgård
- Miljö
- Tillväxt
- Social hållbarhet

Sökningar på ord som landsbygd, stad, urban, rural, geografi, skärgård, målgrupper och territoriell är menade att fånga territoriella resonemang om behov särdrag och kapacitet i städer och på landsbygden i programområdena. Sökningar på övriga ord, det vill säga miljö, tillväxt, och social hållbarhet är menade att fånga resonemang om de landsbygdspolitiska delmålen. Denna systematiska och omfattande sökning har gett oss en solid grund för att analysera hur landsbygdsperspektiv och de landsbygdspolitiska målen integreras i regionalfondsprogrammen. Resultaten från denna dokumentstudie presenteras under 2.1.1 i rapporten.

Vi har inom ramen för uppdraget även genomfört dokumentstudier av befintliga uppföljningar med geografisk uppföljning. Detta för att kartlägga i vilken utsträckning uppföljning görs och om de beaktar målen i landsbygdspolitiken om tillväxt, miljö och social hållbarhet.

Semistrukturerade intervjuer med programansvariga och regioner

Inom ramen för uppdraget har vi talat med totalt 33 respondenter.

Vi har genomfört semistrukturerade intervjuer med programansvariga vid samtliga programkontor. Intervjuerna genomfördes mellan den 22 januari och den 17 februari 2025, varade i 45–60 minuter och hölls via Microsoft Teams.

Utöver dessa genomförde vi sju gruppintervjuer med regionalt utvecklingsansvariga organisationer. Norra Mellansverige besvarade dock inte vår förfrågan. Gruppintervjuerna genomfördes mellan den 21 januari och den 17 februari 2025, varade i cirka 60 minuter och hölls via Microsoft Teams. Totalt deltog 25 personer i dessa intervjuer.

Urvalet av respondenter gjordes enligt följande:

- För programansvariga inkluderade vi representanter från varje programområde. Förfrågan innehöll information om intervjuens syfte, hur insamlad data skulle användas och hur den skulle presenteras.
- Inför gruppintervjuerna tog Oxford Research fram en lista med förslag på respondenter från varje regionalt utvecklingsansvarig organisation. Tillväxtverket godkände namnen innan förfrågningar skickades ut. I förfrågan om gruppintervjuerna

ställdes även en fråga om vem i regionen som var bäst lämpad att besvara intervjufrågorna. På så sätt tillkom eller bortföll vissa respondenter genom ett så kallat snöbollsurval.

För att underlätta intervjuerna skickades frågorna ut i förväg. Detta gjordes eftersom flera representanter från de regionalt utvecklingsansvariga organisationerna uppgav att de hade begränsad kunskap om landsbygdstematik och vice versa. Genom att få frågorna i förväg kunde de stämma av med kollegor. I flera intervjuer deltog fler än en representant från regionerna för att säkerställa att frågorna besvarades utifrån både ett regionalutvecklings- och landsbygdsutvecklingsperspektiv.

Vi har även intervjuat en expert på rättsliga frågor vid Tillväxtverket för att klargöra de juridiska förutsättningarna för att stödja landsbygdsutveckling inom Regionalfonden. Denna intervju genomfördes den 30 januari och varade i cirka 45 minuter.

Kvalitativ och kvantitativ analys av projektbanken

Vi har inom ramen för studien även genomfört en kvantitativ och kvalitativ analys av projektbanken. Analysen utarbetades mellan den 20 januari 18 februari 2025. Nedan beskriver vi vårt tillvägagångsätt och de överväganden vi gjort under arbetsprocessen.

Analysen har genomförts i tre steg. I det första steget har vi sammanställt data om kommundatavindelning per län. Detta för att illustrera skillnaderna mellan olika programområden sett till kommuntyper. Vi hämtade dataset från Tillväxtverkets hemsida¹¹. Detta redovisas i rapporten som en karta, **figur 1**. Programmet Power BI tillåter inte en fördelning på programområden i sin kartfunktion därav presenteras data på länsnivå.

I det andra steget kompletterade vi kommundatavindelningen med data om vilka kommuner som omfattas av projekt i projektbanken. Detta för att undersöka projektens representation sett till olika kommuner utifrån kommuntyper. Vi hämtade dataset från Tillväxtverkets hemsida, och vi tog sedan bort alla projekt som inte fått finansiering inom ramen för de åtta programmen i Regionalfonden¹². Dataseten sammanställdes och analyserades med hjälp av Power BI, anledningen till det var att vi ville sammanställa en karta med vilka kommuner som omfattas. Dessvärre omfattas alla kommuner i hela landet av projekt och det var därav inte rättvisande att redovisa resultaten i en karta. Därav sammanställde vi antalet gånger unika projekt omnämnde kommuner i ett stapeldiagram. Detta redovisas i rapporten som ett stapeldiagram i **figur 2**.

I det tredje steget hämtade vi data från Tillväxtverkets hemsida¹³ och vi tog sedan bort alla projekt som inte fått finansiering inom ramen för de åtta programmen i Regionalfonden. Då fanns 504 projekt kvar. Vi sammanställde en kategorisering om 4 kategorier som vi sedan delade upp aktörer och projekttematik utefter. Kategoriseringen baserades på vår

¹¹ Tillväxtverket (u.å.). *Städer och landsbygder*. [Städer och landsbygder - Tillväxtverket](#).

¹² Tillväxtverket (u.å.). *Städer och landsbygder*. [Städer och landsbygder - Tillväxtverket](#); Tillväxtverket (u.å.) *Projektbanken*. [Projektbanken - EU-program 2021-2027](#).

¹³ Tillväxtverket (u.å.) *Projektbanken*. [Projektbanken - EU-program 2021-2027](#).

egen förståelse om vilka aktörer och projekttematiker som berör landsbygden. Kategoriseringen såg ut som följande:

Aktörstyp

- *Landsbygdsaktör* (aktörer som har ett utpräglat landsbygdsfokus exempelvis tätortsnära landsbygdskommuner, glesa landsbygdskommuner, mycket glesa landsbygdskommuner).
- *Båda delar* (aktörer som har både ett landsbygds- och stads fokus exempelvis regioner, täta och blandade kommuner).
- *Stadsaktör* (aktörer som har ett utpräglat stadsfokus exempelvis science parks, universitet och högskolor, storstadskommuner).
- *Vet ej* (en kategori där det utifrån aktörnamnet eller från projektbeskrivningen inte går att utläsa vilken huvudsaklig tematik aktören ska kategoriseras under). Totalt var det 91 aktörer som inte kategoriserades.

Projekttematik

- *Landsbygdstematik* (projekt som har utpräglat fokus på landsbygds tematik och i sin projektbeskrivning exempelvis riktas åt landsbygden genom att nämna glesa områden, landsbygden eller tematik som livsmedel, jordbruk, gröna och blå näringar, mm.)
- *Båda delar* (projekt som i sin projektbeskrivning riktas till hela regionen, eller att projektet äger rum i en kontext där glesa områden förekommer men projektet riktas mer åt stadstematik som tillväxt och internationalisering).
- *Stadstematik* (projektet har ett utpräglat fokus på stadstematik exempelvis genom att nämna hållbara städer eller hållbar urban utveckling, internationalisering, start-ups eller liknande).
- *Vet ej* (en kategori där det utifrån projektbeskrivningen inte går att utläsa vilken huvudsaklig tematik projektet ska kategoriseras under). Totalt var det 17 projekt som inte kategoriserades.

Som punktlistorna ovan indikerar fanns det projekt och aktörer som inte ingår i våra resultat. De som står under sista punkten *Vet ej*, i respektive lista. Detta eftersom data i projektbanken inte utgjorde tillräcklig grund för att genomföra en kategorisering - det hade krävt tid att söka ytterligare information om dem. Något som inte fanns inom tidsramen och budgeten för uppdraget. Totalt var det 17 projekt och 91 aktörer som inte kategoriserades. De projekt och aktörer som inte kunde kategoriseras redovisas inte i rapportens figurer.

Som vår kategorisering ovan visar använde vi den aggregerade indelningen i tre kommuntyper, landsbygdskommuner, storstadskommuner och blandande kommuner i vår kategorisering, detta eftersom det bedömdes ge resultat som säger mer om projektens fördelning mellan stad/landsbygd.

Kunskapsunderlagets validitet och reliabilitet

Validitet handlar om att undersökningen mäter det som är relevant, medan reliabilitet innebär att mätningen är tillförlitlig.

Vi bedömer att studiens validitet är god, eftersom vi haft tillgång till relevant information för att besvara studiens frågeställningar.

Reliabiliteten är också god, men det finns två aspekter att beakta:

1. **Urval av intervjupersoner** – Endast programansvariga vid Tillväxtverket och representanter från regionalt utvecklingsansvariga organisationer har intervjuats. Dessa aktörer är en del av regionalfondens system, vilket innebär att studien främst bygger på perspektivet från de som är en del av programsystemet. För att få en mer heltäckande bild hade det varit värdefullt att också intervjua "konsumenterna" av programmen, exempelvis kommuner och organisationer. På grund av budgetbegränsningar har vi dock behövt avstå från detta.
2. **Begränsade projektdata i portföljanalysen** – I analysen av beviljade projekt har vi endast använt den information som finns i Tillväxtverkets projektdatabas. Detta kan innebära att vissa landsbygdsrelaterade aspekter av projekten inte har fångats på samma sätt som om vi även analyserat projektansökningar och beslut. Mot bakgrund av att analysen baseras på våra eftergrupperingar finns det en viss subjektivitet i analysen. Kategoriseringen har dock gjorts systematiskt, vilket minskar risken för godtyckliga tolkningar

Trots dessa begränsningar anser vi att studiens resultat ger en tillförlitlig bild av Regionalfondens bidrag till landsbygdsutveckling.

